

Міністерство освіти і науки України
Тернопільський національний економічний університет

Кафедра економічної експертизи та аудиту бізнесу

Міждисциплінарна курсова робота

3

Бухгалтерського обліку 2

На тему:

« Грошовий обіг та розрахунки: їх сутність та відображення в обліку »

Студентки 3 курсу групи ОАБ-31

Бусько О.В.

Науковий керівник:

Черешнюк О. М.

Національна шкала _____

Кількість балів _____

Оцінка ECTS _____

Тернопіль-2018 р.

План

Вступ	3
1. Економічна сутність грошового обігу і розрахунків та їх роль у господарському процесі.	5
2. Облік касових операцій та операцій з іншими грошовими коштами та відображення їх на рахунках бухгалтерського обліку.	12
3. Удосконалення обліку, звітності та контролю операцій з грошовими коштами та розрахунками з метою стабілізації грошового обігу в умовах кризи.....	23
Висновки.	31
Список використаних джерел.....	33
Додатки	35

ВСТУП.

Грошовий обіг, його характер, ознаки та правила здійснення мають принципове значення для здійснення всіх економічних процесів у будь-якій державі. Управління грошовим обігом та розрахунками здійснюється державою передусім в особі Національного банку України на реалізацію його конституційної функції із забезпечення стабільності національної грошової одиниці. Управління грошовим обігом спрямовуються на досягання чотирьох основних цілей:

- стабільність національної грошової одиниці;
- належна швидкість і зручність розрахунків у господарському обігу;
- скорочення розміру готівкового обігу і, відповідно, збільшення обсягу безготівкових розрахунків;
- ефективність механізму контролю, спрямованого на забезпечення суворого дотримання грошових операцій, що дозволяє забезпечувати дотримання фінансової дисципліни всіма учасниками грошового обігу.

Визначаючи характер господарських та приватних розрахунків, статус національної валюти та безпосередньо впливаючи на її вартість грошовий обіг є тим поняттям, значення кого важко переоцінити, а отже, поняттям, яке потребує глибокого аналізу. В даний час здійснення розрахунків готівкою, грошовими коштами істотно обмежена. Цивільний кодекс України встановлює, що вибір готівкової або безготівкової форми розрахунків безпосередньо пов'язаний з характером виробленої операції, а також з правовим статусом учасників. Удосконалення бухгалтерського обліку, застосування ефективнішої методики контролю та аналізу грошових коштів, розрахунків залишається одним з найактуальніших питань, адже результати цих процесів є основою для розвитку та ефективної діяльності. Таким чином, актуальність даної курсової роботи викликана тією роллю, яку відіграють питання організації грошових розрахунків у діяльності будь-якого господарюючого суб'єкта.

Предметом дослідження є методологічні аспекти організації і ведення бухгалтерського обліку грошових коштів в касі та на рахунках в банку підприємства.

Об'єктом дослідження даної роботи є процеси документального оформлення руху грошового обігу.

Метою курсової роботи є: вивчення сутності грошового обігу та більш досконале вивчення законодавчо-нормативної бази, теоретичних, та практичних аспектів обліку грошових розрахунків.

Для досягнення цієї мети в роботі розглянуті наступні завдання:

- визначити сутність та основні завдання грошового обігу;
- розглянути закономірності і побудову системи грошових розрахунків;
- проаналізувати нормативно-правове регулювання обліку грошових коштів;
- визначити шляхів вдосконалення обліку грошових коштів.

Теоретичною та методологічною основою дослідження є законодавчі акти України, Постанови Кабінету Міністрів України, інструкції та рекомендації.

При написанні курсової роботи були використані нормативно-правові документи, праці вітчизняних і зарубіжних вчених, рекомендації та інструктивні вказівки, книги та періодичні видання.

1.Економічна сутність грошового обігу і розрахунків та їх роль у господарському процесі.

Постійний кругообіг коштів як в межах окремого підприємства, так і в економіці в цілому є об'єктивною умовою їх ефективного функціонування. Грошові відносини в характеризуються рядом понять, таких, як: грошовий оборот, грошовий обіг, кредит, маса грошей, фінанси, швидкість обігу грошей. Деякі економісти розглядають грошовий оборот як сукупність усіх грошових платежів. Але це лише кількісний бік грошового обороту, його результативний аспект. Як вважає Савлук М.І. таке визначення має істотний недолік, тому що спричиняє формальний підхід і до визначення поняття грошового обігу, який трактується лише як готівкова сфера грошового обороту. Процес суспільного відтворення відбувається безперервно, тому безперервним є і рух грошей, що його обслуговує. Взятий сам собою цей процес безперервного руху грошей між суб'єктами економічних відносин у суспільному відтворенні являє собою грошовий оборот. Вітчизняними та зарубіжними науковцями поняття, що характеризують рух грошей, такі як «грошовий оборот» та «грошовий обіг» трактуються різнобічно. В деяких випадках зазначені поняття, ототожнюються між собою, а поняття «грошовий обіг», в зарубіжній літературі, навіть, не виділяється. В науковій літературі грошовий оборот розглядається переважно:

- 1) або як процес безперервного руху грошей в готівковій та безготівковій формах при обслуговуванні процесів розподілу та обміну;
- 2) або як оборот грошових коштів між юридичними та фізичними особами та між ними та державними органами .

С. В. Міщенко під грошовим оборотом розуміє прояв сутності грошей в процесі їх руху, пов'язаний з обслуговуванням грошима всього процесу суспільного відтворення [7, с. 98]. М. І. Савлук та А. М. Мороз розглядають грошовий оборот як процес безперервного руху грошей між суб'єктами економічних відносин у суспільному відтворенні . Аналогічну думку висловлюють і К. Л. Ларіонова та І. М. Михайловська, які визначають грошовий оборот як безперервний рух грошей у процесі виробництва, розподілу й обміну суспільного продукту і перерозподілу національного

доходу, здійснюється через обіг готівки та шляхом безготівкових розрахунків. На думку професора В. Д. Лагутіна: «Грошовий оборот – це рух грошей у процесі виробництва, розподілу, обміну й споживання національного продукту, який здійснюється шляхом безготівкових розрахунків та через обіг готівки. Більш складним є визначення поняття грошового обігу. На сьогоднішній день в науковій літературі відсутнє чітке та однозначне його трактування. Під грошовим обігом в більшості випадків розуміють рух грошей в процесі виконання ними або: 1) функції засобів обігу та платежу, 2) або, переважно, тільки функції засобу обігу, у т. ч. як готівковий грошовий обіг[7, с. 99]. Колотуха С. М. та С. А. Власюк розглядають грошовий обіг як рух грошей, що виражається в їхньому внутрішньому обігу, в готівковій та безготівковій формах, який обслуговує реалізацію товарів, а також нетоварні платежі і розрахунки між підприємствами. В «Енциклопедії для банкіра» під грошовим обігом розуміють рух грошей у процесі їх використання як засобу оплати праці, послуг, купівлі товарів, здійснення розрахунків і платежів, видачі допомог, повернення боргів. М. І. Савлук, А. М. Мороз вважають, що грошовий обіг обслуговує створення, реалізацію, обмін і споживання матеріальних цінностей та послуг. С. В. Міщенко вважає, що грошовий обіг слід розглядати як процес безперервного руху грошей в сфері обігу в готівковій та безготівковій формах при обслуговуванні стадії обміну відтворювального циклу при виконанні ними функцій засобу обігу та засобу платежу. Грошовий оборот (обіг) науковці класифікують за багатьма ознаками:

- залежно від форми функціонування грошей: готівковий та безготівковий ,
- залежно від суб'єктів, між якими рухаються гроші: між центральним банком та комерційними банками; між комерційними банками та юридичними особами; комерційними банками та фізичними особами; юридичними та фізичними особами та ін.;
- залежно від характеру відносин, які обслуговує: грошово - розрахунковий, який забезпечує розрахункові відносини за товари і послуги та нетоварні

операції юридичних та фізичних осіб; грошово-кредитний, який діє у межах кредитних відносин у господарстві; грошово-фінансовий, який регулює фінансові відносини в господарстві [4, с. 44]. В вітчизняній та зарубіжній науковій літературі для розуміння сутності руху готівкових коштів здебільшого використовуються поняття «готівковий грошовий оборот», «готівково-грошовий обіг (готівковий грошовий обіг)». Здійснивши аналіз зазначених понять, ми можемо зробити висновок, що вони в більшості випадків, трактуються науковцями однаково, а саме розглядаються науковцями з точки зору руху готівкових грошей під час виконання ними функцій засобів обігу та платежу. Як зазначалося вище, науковці розглядають поняття «готівковий обіг» і «готівковий оборот» з точки зору виконання готівковими грошима лише функцій засобів обігу та платежу. Однак, перебуваючи в обігу готівкові гроші виконують і функцію засобу накопичення. Це обумовлено наступним. Накопичена (заощаджена) населенням та суб'єктами господарювання готівка вже фактично випущена в обіг (вжиток) центральним банком (казначейством). Така накопичена (заощаджена) готівка може: - припинити рух, протягом певного проміжку часу, знаходячись на зберіганні у населення (суб'єктів господарювання), для здійснення певних покупок, оплати послуг або в очікуванні підвищення купівельної спроможності готівки, тощо, а потім знову відновити рух в процесі виконання готівкою функцій засобів обігу та платежу; - здійснювати рух, наприклад, як позичковий капітал (в готівковій або безготівковій формах), трансформуючись при цьому у гроші (готівкові або безготівкові), що в подальшому можуть виконувати функції засобів обігу, платежу та накопичення. Таким чином, ми можемо зробити наступні висновки: - готівка в обігу виконує функцію засобу накопичення внаслідок попиту на неї (для здійснення певних покупок, оплати послуг або в очікуванні підвищення купівельної спроможності готівки); - при виконанні готівкою функції засобу накопичення, певна кількість готівки фактично перебуває в обігу, але не здійснює рух деякий проміжок часу. Тому, готівковий грошовий обіг необхідно розглядати як процес переміщення між суб'єктами грошових

відносин готівкових грошей, що виконують функції засобів обігу, платежу та накопичення.

За допомогою грошового обігу здійснюються прямі та зворотні зв'язки між виробництвом і попитом. Але при цьому грошовий обіг не можна обмежувати участю грошей в товарному обороті, бо гроші, в свою чергу, здійснюють і самостійний рух. Грошовий обіг – сукупність всіх потоків грошових коштів, які представлені готівковим обігом: рух банкнот, розмінних монет і паперових грошей (казначейських білетів); та безготівковим обігом: перерахування коштів з рахунка на рахунок підприємства через фінансово-кредитні установи на основі розрахункових і платіжних документів. Обсяг і структура грошової маси має велике значення для забезпечення стабільності грошового обігу й економічного розвитку країни. Готівковий грошовий оборот є невід'ємною частиною грошового обороту в рамках національної економіки. Він реалізується як постійний кругообіг готівкових грошей в економіці. Об'єми та швидкість обігу, мотивація угод з грошовою готівкою всіх учасників грошового обороту відображають потреби суспільства в цілому та окремих його громадян. Готівковий грошовий оборот в усіх країнах, незалежно від рівня розвитку економіки, складає меншу частину грошового обороту, але має важливе функціональне значення. Тільки готівкові гроші як законні платіжні засоби обов'язкові до приймання по номінальній вартості при всіх видах платежів на всій території держави в будь-який час і в необмежених об'ємах. В сфері готівкового грошового обороту відбувається кінцева реалізація вироблених товарів, робіт та послуг, перевіряється відповідність попиту та пропозиції. Від стану готівкового грошового обороту багато в чому залежить купівельна спроможність національної валюти. Коригування обсягу готівки з боку центрального банку дає змогу підтримувати в необхідних співвідношеннях агрегати грошової маси. В Україні кількість готівки в обігу (грошовий агрегат M0) постійно збільшується. За п'ять років, з 2013 р. по 2017 р., вона зросла на 94769 млн грн, або на 39,9%, з 237777 млн грн у 2013 р. до 332546 млн грн у 2017 р. (рис. 1).

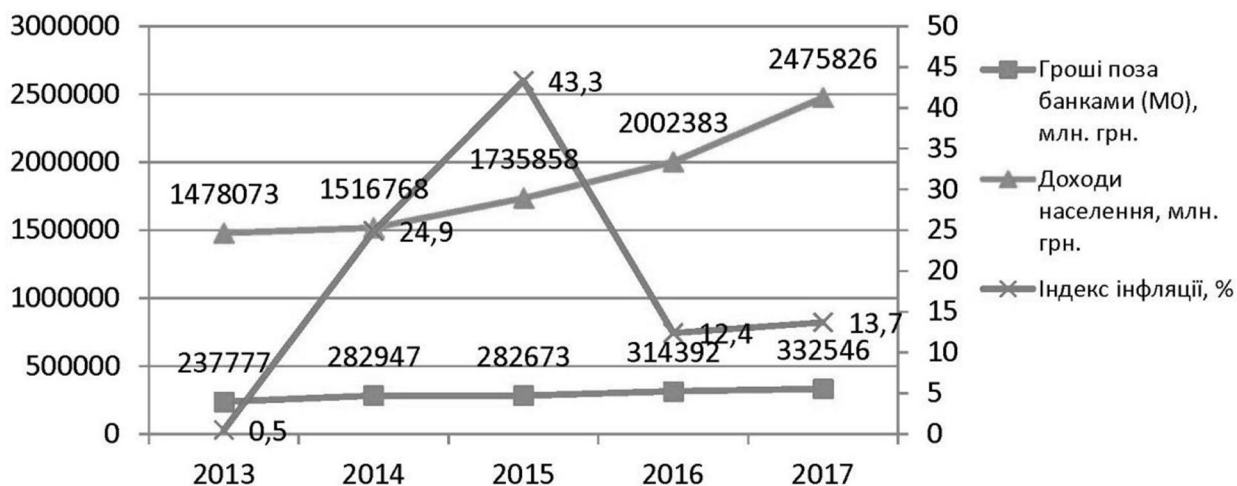

Рис. 1. Готівкові гроші в обігу, доходи населення та інфляція.

Джерело: Чайковський Я. [8, с.111].

Це свідчить про те, що готівка, як і раніше, є головним інструментом під час здійснення роздрібних платежів, а також говорить про більшу довіру до готівки з боку населення.

Проте, здійснюючи свою діяльність підприємства постійно перебувають у взаємовідносини з іншими суб'єктами господарювання: заключають договори, розраховуються за матеріали, сировину, товари, електроенергію, виплачують заробітну плату, беруть та погашають кредити. Відносини, які виникають внаслідок кругообігу господарських засобів, називаються розрахунками.

Як економічна категорія «розрахунки» є діями з відчуження власних коштів на користь іншої особи або отримання коштів від іншої особи. Саме розрахунки супроводжують процес обміну, завдяки якому товаровиробники, посередники та продавці вступають у взаємовідносини зі споживачами. Сутність категорії «розрахунки» тісно взаємопов'язана із сутністю категорії «зобов'язання». Розрахунки є готівкові та безготівкові. Готівкові розрахунки в основному, застосовують для обслуговування населення – виплата пенсій, допомог, матеріального заохочення, дивідендів. В свою чергу, населення отримані грошові доходи витрачає на купівлю продуктів харчування, товарів, оплачує комунальні послуги і т.д. Безготівкові розрахунки — це перерахування грошових коштів з рахунку підприємства - платника на рахунок підприємства-

отримувача. Основна частина здійснення безготівкових розрахунків випадає на комерційні банки, адже в наш час, саме вони виконують розрахунково-платіжну функцію в грошовому обороті. Безготівкові розрахунки у господарському обороті України регулюються Інструкцією №7 "Про безготівкові розрахунки в господарському обороті України", що затверджена постановою Правління НБУ. Безготівковим розрахункам надано ряд переваг над готівковими розрахунками. Розглянемо основні :

- зменшуються затрати праці і відсотки, пов'язані з використанням готівкових грошей (карбування, друкування, сортування, перевезення, зберігання,);
- сприяють безперервному кругообігу коштів.

Безготівкові розрахунки класифікують: За товарними операціями; (реалізація продукції, робіт, послуг) Розрахунки за товарними операціями пов'язані з реалізацією продукції, виконанням робіт, наданням послуг. Вони становлять переважну частину всього грошового обігу в державі й обслуговують поточну фінансово-господарську діяльність підприємств. Від організації розрахунків за товарними операціями залежать розрахунки за нетоварними операціями. Нетоварними операціями; (розрахунки з фінансово-кредитною системою) Розрахунки за нетоварними операціями пов'язані з фінансовими операціями: з кредитною системою, з бюджетами різних рівнів, зі сплатою фінансових санкцій. Ці розрахунки здійснюються після реалізації продукції, тобто за результатами завершення кругообігу коштів підприємства.

Проте між готівковим грошовим та безготівковим оборотом і є тісна взаємозалежність: гроші постійно переходять із однієї сфери в іншу, змінюючи готівкові грошова знаки (купюри) на депозит у банку, та навпаки. Отже безготівковий оборот тісно поєднаний з готівковим обігом. Проте, основним завданням безготівкових розрахунків є виведенні тіньового сектору економіки та покращення економічного стану суб'єктів господарювання.

Все більшого розвитку, у наш час, набуває така перспективна форма розрахунків, як електронна. Механізм функціонування системи електронних

розрахунків заснований на використуванні пластикових карток і містить операції, що здійснюються за допомогою банкоматів, електронних систем розрахунків населення в торгівельних організаціях, системи банківського обслуговування клієнтів вдома і на робочому місці. Ведення пластикових карток дозволило скоротити готівковий обіг, як фізичних осіб так і підприємств. На підприємствах заробітна плата і витрати на відрядження уже виплачується за допомогою пластикових карт.

2. Облік касових операцій та операцій з іншими грошовими коштами та відображення їх на рахунках бухгалтерського обліку.

У ринкових відносинах стрімко розвиваються безготівкові розрахунки які все більше витісняють готівку, проте, готівкові розрахунки все ж іще «борються за життя» і найближчими роками «капітулювати» не збираються. Тому, всі суб'єкти господарювання так чи інакше використовують у своїй діяльності готівкові грошові кошти. Основним документом, що регулює порядок здійснення операцій з готівкою (тобто касових операцій), є Положення № 637, (останні зміни зареєстровані : Положення про ведення касових операцій у національній валюті в Україні, затверджене постановою Правління НБУ від 29.12.2017 р. № 148, постанова Правління НБУ від 24.05.2018 р. № 54). Вони визначають касові операції - як операції підприємств (підприємців) між собою та з фізичними особами, що пов'язані з прийманням та видачею готівки під час проведення розрахунків через касу з відображенням цих операцій у відповідних книгах обліку (п. 1.2 Положення № 637). До касових операцій належать операції, пов'язані з одержанням і витратою готівки безпосередньо із каси підприємства. Для обліку наявності, руху, залишків готівки в касі використовують активний рахунок №30 "Каса" з такими субрахунками: Рахунок 31 має такі субрахунки:

301 «Готівка у національній валюті»; 302 «Готівка в іноземній валюті».

Облік грошових коштів здійснюють за схемою:

Сальдо – наявність грошових коштів на початок звітного періоду.	
Оборот – надходження грошових коштів.	Оборот – списання або витрачання грошових коштів.
Сальдо – наявність грошових коштів на кінець звітного періоду.	

Каса – це спеціально обладнане та ізольоване приміщення, яке призначене для приймання, видачі та тимчасового зберігання готівки. Під касою також розуміють всю сукупність готівки та грошових документів, що є у підприємства. В касі підприємства можуть зберігатись також цінні папери,

грошові документи, які є бланками суворої звітності. Забороняється зберігати у касі гроші, які не належать підприємству. Згідно з Положенням про ведення касових операцій у національній валюті в Україні підприємства самостійно встановлюють ліміт залишку готівки у касі. Для встановлення ліміту залишку готівки в касі робиться розрахунок за встановленою формою. У разі не встановлення ліміту з будь-якої причини, ліміт залишку готівки в касі вважається рівним нулю. В касі можуть зберігатись кошти зверх ліміту тільки при видачі оплати праці, допомоги протягом 3-х робочих днів, включаючи день одержання готівки з банку на підставі грошового чеку. Повну матеріальну відповідальність за збереження грошей несе касир. Після видання наказу про призначення відповідного працівника на посаду касира керівник підприємства зобов'язаний під розписку ознайомити його з порядком ведення касових операцій, після чого з касиром укладається договір про повну матеріальну відповідальність. На підприємствах, де за штатним розкладом не передбачена посада касира, обов'язки останнього може виконувати бухгалтер або інший працівник відповідно до письмового розпорядження керівника підприємства за умови укладання з ним угоди про повну матеріальну відповідальність. Касиру забороняється доручати свої обов'язки іншим особам. При тимчасовій заміні або звільненні касира гроші та цінні папери передаються іншій особі по акту.

В касу надходить готівка для виплати зарплати, видачі премій, виплати пенсій та допомог за рахунок фонду соціального страхування, на відрядження, господарські та інші витрати, а також кошти, що надходять на відшкодування різного виду заборгованості. Протягом одного дня одне підприємство (підприємець) може розраховуватись з іншим підприємством (підприємцем) за одним або кількома платіжними документами в межах граничної суми готівкового розрахунку. Така сума встановлюється відповідною постановою Правління НБУ. На даний час сума готівкового розрахунку з одним підприємством (підприємцем) не повинна перевищувати 10 тис. грн. на день. Ці обмеження не стосуються розрахунків з фізичними особами, бюджетами,

державними цільовими фондами, а також розрахунків за спожиту електроенергію, за закуплену сільгосппродукцію тощо.

Видача готівки в підзвіт проводиться за умови повного звіту конкретної особи за раніше виданими підзвітними сумами. Особи, які отримали готівку в підзвіт зобов'язані подати до бухгалтерії звіт про витрачені (або з якихось причин не витрачені) суми та внести невитрачені суми до каси не пізніше:

- За відрядженням – 3 робочих днів після повернення з відрядження;
- На закупівлю продукції – не пізніше 10 робочих днів з дня видачі готівки під звіт;
- Якщо працівнику видають готівку на відрядження і для вирішення господарських питань (у тому числі на закупівлю продукції), то підзвітна особа протягом 3-х робочих днів після повернення з відрядження повинна подати авансовий звіт та повернути невитрачену суму авансу.

Порядок використання готівки:

1. Готівка, що надійшла з поточних (інших) рахунків в банку може бути використана виключно на ті цілі, що вказані в грошовому чеку;

2. Готівка, що надійшла у вигляді виручки від реалізації товарів, робіт, послуг

- За відсутності податкової заборгованості може використовуватись для забезпечення господарської діяльності підприємства та на оплату праці;
- За наявності податкової заборгованості може використовуватись для забезпечення господарської діяльності підприємства, а виплачувати заробітну плату можна лише з а рахунок коштів отриманих із рахунку в банку.

Приймають готівку в касу по прибутковому касовому ордеру (ф. КО-1), підписаному головним бухгалтером або уповноваженою особою, касиром та завіреному печаткою підприємства. Відривний лист прибуткового касового ордеру є квитанцією до нього і видається на руки особі, яка внесла кошти в касу (або до виписки банку). Готівку з банку одержують на підставі Грошового

чеку, а на оприбуткування грошей в касу складають прибутковий касовий ордер.

Видача готівки здійснюється на підставі видаткового касового ордеру (ф. КО-2), який підписується керівником, головним бухгалтером і касиром. Особа, що одержала кошти, особисто вказує дату, суму та підписує видатковий касовий ордер.

Оплату праці, премії, допомоги видають по відомості на видачу грошей. В ній на титульній сторінці вказують строк видачі, загальну суму до видачі прописом та підписує керівник і головний бухгалтер, а на загальну виплачену суму оформляють видатковий касовий ордер.

Для здачі грошей в банк оформляють заявку на переказ готівки, а на списання коштів з каси складають видатковий касовий ордер.

Прибуткові касові ордери і квитанції до них, а також видаткові документи мають бути заповнені бухгалтерією тільки чорнилом темного кольору, пастою кулькових ручок, за допомогою друкарських машинок, принтерів та іншими способами, які б забезпечили збереження цих записів протягом установленого терміну зберігання документів - до трьох років. Касові ордери повинні заповнюватись бухгалтером чітко, зрозуміло і ніякі виправлення не допускаються.

Під час одержання прибуткових касових ордерів або видаткових документів касир зобов'язаний перевірити наявність і справжність на документах підпису головного бухгалтера, а на видатковому документі - дозвільного підпису керівника підприємства або осіб, ним уповноважених; правильність оформлення документів; наявність перелічених у документах додатків.

У разі недотримання хоча б однієї з перелічених вимог касир повертає документи до бухгалтерії для належного оформлення. Прибуткові касові ордери або видаткові документи одразу ж після одержання або видачі за ними грошей підписуються касиром, а долучені до них документи погашаються штампом або надписом "Оплачено" із зазначенням дати (число, місяць, рік).

Нумерація прибуткових і видаткових ордерів здійснюється окремо з початку року. ПКО та ВКО також повинні реєструватись бухгалтером в Журналі реєстрації прибуткових і видаткових касових ордерів (ф. КО-3).

Касові документи, після складання звіту касира та його оброблення в бухгалтерії, комплектуються в хронологічному порядку, нумеруються, переплітаються в окремі папки та зберігаються протягом 36 місяців після закінчення календарного року матеріально відповідальною особою, на яку покладено обов'язок зберігання документів, в окремому сейфі або спеціальному приміщенні.

Операції, пов'язані з одержанням та витрачанням готівкової іноземної валюти, в касі підприємства на субрахунку 302 «Каса в Іноземній валюті» рахунка ЗО «Каса» передбачають необхідність вести облік по кожному виду валюти, а також відображати курсові різниці на залишок валютних коштів. Як для обліку касових операцій в національній валюті, так і валютних коштів банк встановлює ліміт залишку готівкової валюти. Облік валютних коштів у касі підприємства здійснюється відповідно до затвердженого Порядку ведення касових операцій підприємствами, установами та організаціями. Валютна готівка використовується переважно при здійсненні працівниками службових відряджень за кордон. Реалізація товарів та послуг за готівкову іноземну валюту заборонена (за винятком реалізації товарів і послуг під митним контролем та надання послуг готелями з обслуговуванням іноземних туристів) (лист Національного банку України № 275 та роз'яснення до нього). Фізособи - підприємці, які проводять готівкові розрахунки з оформленням їх товарними чеками (квитанціями) і веденням Книги обліку доходів і витрат (Книга ОДВ) або Книги обліку доходів (Книга ОД). Оприбуткуванням готівки для них є здійснення обліку готівки в повній сумі її фактичних надходжень у Книзі ОДВ (або Книзі ОД) на підставі товарних чеків (квитанцій). Фізособи - підприємці, які застосовують РРО та/або Книгу обліку розрахункових операцій (КОРО) - оприбуткуванням готівки для них є здійснення обліку готівки в повній сумі її фактичних надходжень на підставі цих розрахункових

документів шляхом формування та друку фіскальних звітних чеків і їх підклеювання до відповідних сторінок КОРО/ занесення цих розрахункових квитанцій до КОРО.

Аналітичний облік.

Регістром аналітичного обліку з обліку касових операцій є касова книга (форма № КО-4). Кожна операція за кожним прибутковим і видатковим касовим ордером записується в касову книгу в день її здійснення. Записи в касовій книзі здійснюються у двох примірниках через копіювальний папір. Аркуші касової книги повинні бути пронумеровані, прошнуровані, скріплені печаткою підприємства та кількість їх засвідчена підписами керівника і головного бухгалтера. Виправлення в касовій книзі не допускаються; зроблені виправлення (поточного дня) засвідчуються підписами касира та головного бухгалтера. Дозволяється ведення касової книги за допомогою електронних програм.

Регістри синтетичного обліку:

- повна журнально-ордерна форма — Журнал-ордер 1, Відомість 1;
- скорочена журнально-ордерна форма — Журнал-ордер 1, Відомість 1;
- спрощена форма — Відомість 1-м (або В-4).

Рис.2. Бухгалтерський облік касових операцій та операцій з іншими грошовими коштами. Джерело: Хомін П.Я [9, с. 22].

Кореспонденції по дебету рахунка 30 “Готівка” наведено в Додатку №А.

Бухгалтерський облік інших грошових коштів здійснюють на активному рахунку 33 "Інші кошти", де ведеться узагальнення інформації про наявність та рух грошових документів (у національній та іноземній валюті), які знаходяться в касі підприємства (поштових марок, марок гербового збору, сплачених проїзних документів, сплачених путівок до санаторіїв, пансіонатів, будинків відпочинку тощо), електронних грошей та про кошти в дорозі, тобто грошові суми, внесені в каси банків, ощадні каси або поштові відділення для подальшого їх зарахування на розрахункові або інші рахунки підприємства

Рахунок 33 "Інші кошти" має такі субрахунки:

331 "Грошові документи в національній валюті"

332 "Грошові документи в іноземній валюті"

333 "Грошові кошти в дорозі в національній валюті"

334 "Грошові кошти в дорозі в іноземній валюті"

335 "Електронні гроші, номіновані в національній валюті"

За дебетом рахунку 33 "Інші кошти" відображається надходження грошових документів у касу підприємства та коштів в дорозі, за кредитом – вибуття грошових документів та списання коштів у дорозі після їх зарахування на відповідні рахунки.

До грошових документів належать: сплачені талони на бензин і мастило, оплачені путівки в будинки відпочинку, санаторії, на турбази, отримані повідомлення на поштові перекази, поштові марки і марки держмита, облігації позик, здані хворими на зберігання, бланки трудових книжок і вкладиші до них тощо.

Перераховані цінності зберігаються в касі установи. Прийом в касу і видача з каси грошових документів оформляється відповідно прибутковими і видатковими касовими ордерами, на яких ставиться штамп «фондовий» або робиться такий же напис від руки червоним чорнилом. Облік цих операцій ведеться окремо від грошових коштів. Реєстрація прибуткових і видаткових фондових ордерів ведеться в журналі реєстрації прибуткових і видаткових касових документів на окремих аркушах. Надходження в касу талонів на

пальне, поштових марок, марок держмита, путівок відображається за дебетом субрахунка № 331 і кредитом субрахунків № 311, 321, 362, 364.

Талони на пальне видаються водіям у підзвіт за розпорядженням керівника установи. Повторна видача талонів може здійснюватися тільки після здачі звіту за раніше отримані.. Так само відображається видача посадовим особам у підзвіт бланків трудових книжок і вкладишів до них. Заборгованість підзвітних осіб за бланки трудових книжок списується при здачі підзвітною особою в касу за прибутковим касовим ордером сум, отриманих за ці бланки при оформленні останніх на роботу в установу і виписування їм трудової книжки.

При отриманні путівок працівники, як правило, вносять в касу певний процент вартості путівки, решта вартості списується за рахунок коштів соціального страхування чи інших .

Аналітичний облік грошових документів, крім бланків трудових книжок, ведеться за їх видами або в книзі поточних рахунків і розрахунків На субрахунках № 333, 334 обліковуються кошти, які перераховані на поточні або реєстраційні рахунки в останні дні місяця і будуть зараховані в наступному місяці. На субрахунку 335 "Електронні гроші, номіновані в національній валюті" відображаються операції з електронними грошима, які здійснюються комерційними агентами та користувачами, відповідно до нормативно-правових актів Національного банку України та правил використання електронних грошей, узгоджених з Національним банком України. Електронні гроші – одиниці вартості, які зберігаються на електронному пристрої, приймаються як засіб платежу іншими особами, ніж особа, яка їх випускає, і є грошовим зобов'язанням цієї особи, що виконується в готівковій або безготівковій формі. При цьому з метою бухгалтерського обліку не визнаються електронними грошима наперед оплачені картки одноцільового використання: дисконтні картки торговців, картки автозаправних станцій, квитки для проїзду в міському транспорті тощо, які приймаються як засіб платежу виключно їх емітентами. За *дебетом* рахунку 33 "Інші кошти" відображається надходження грошових

документів до каси підприємства та збільшення коштів в дорозі, за *кредитом* - вибуття грошових документів та списання коштів у дорозі після їх зарахування на відповідні рахунки. **Аналітичний облік** грошових документів ведеться за їх видами. При журнально-ордерній формі операції на рахунку 33 “Інші кошти” обліковують у Журналі-ордері 1 с.-г. та відомості. По кожному рахунку в названих облікових регістрах передбачено окремі розділи. Записи здійснюють на підставі виписок банку та інших документів. Типові кореспонденції рахунків з обліку грошових документів відображено в додатку Б.

Пункт 41 Положення № 148 зазначає, що підприємства можуть застосовувати відповідні програмні продукти, за допомогою яких автоматизуються процеси документального оформлення руху готівки в касі. На сьогодні в Україні використовуються різні програмні продукти, пристосовані для потреб конкретних галузей та видів діяльності та універсальні, які при їх налаштуванні можуть врахувати особливості діяльності конкретного підприємства. Найбільш поширеними програмними продуктами, що застосовуються підприємствами в Україні є «1С: Підприємство» та «Парус».

Найбільшого розповсюдження на сьогоднішній день набула остання версія програмного продукту, а саме «1С: Бухгалтерія 8.2», яка забезпечує введення і зберігання первинних документів, довідників та отримання на їх основі широкого набору звітних бухгалтерських форм. Засоби налаштування, що входять в систему, дозволяють бухгалтеру самостійно вносити зміни в правила ведення обліку (план рахунків, набір типових операцій). Введення інформації може здійснюватися як на рівні первинних документів (ордерів, доручень і т.д.), так і на рівні бухгалтерських проводок. Застосування в бухгалтерському обліку вищезазначеного програмного продукту полегшує ведення касових і банківських операцій. База даних забезпечує можливість зіставлення інформації та передавання з одного файлу в інший. Комплекс модулів, що входять в програму «1С: Бухгалтерія 8.2» дозволяє:

- автоматично підраховувати підсумкові суми;

- складати Касову і Головну книги, прибутковий і видатковий касові ордери та іншу документацію
- у повному обсязі автоматизувати облік касових, банківських, розрахункових операцій, підраховувати грошові кошти на поточному рахунку. Для заповнення фінансової звітності використовуємо:

Код та назва рахунку, субрахунку	Форма фінансової звітності		
	Назва форми	Назва рядка	Код рядка
30 «Каса»,31 «Рахунки в банках»	Баланс	Грошові кошти та їх еквіваленти:- в національній валюті; -в іноземній валюті	230240
	Звіт про рух грошових коштів	Залишок коштів на кінець року	430
	Примітки до річної фінансової звітності	Каса	640
		Поточний рахунок у банку	650
	Інші рахунки в банку (акредитиви, чекові книжки)	660	
33 «Інші грошові кошти»	Баланс	Грошові кошти та їх еквіваленти:-в національній валюті; - в іноземній валюті	230240
	Примітки до річної фінансової звітності	Грошові кошти в дорозі	670
		Еквіваленти грошові кошти	680

Рис.3. Узагальнення інформації за рахунками 30 «Каса»,31 «Рахунки в банках», 33 «Інші грошові кошти» у фінансовій звітності. Джерело: Офіційний сайт Державної служби статистики України. Статистична інформація. [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>

Перевірки дотримання порядку ведення операцій з готівкою здійснюють органи Державної фіскальної служби України відповідно до їх компетенції. Керівники суб'єктів господарювання несуть відповідальність за дотриманням порядку ведення операцій з готівкою. Особи, які винні в порушенні порядку

ведення операцій з готівкою, притягуються до відповідальності в установленому законодавством України порядку. Органи Державної фіскальної служби України в разі виявлення порушень установленного порядку ведення операцій з готівкою застосовують до порушників штрафні санкції згідно з законодавством України.

3. Удосконалення обліку, звітності та контролю операцій з грошовими коштами та розрахунками з метою стабілізації грошового обігу в умовах кризи .

Головною зміною, що відбулася останнім часом в нормативній базі щодо обліку грошових коштів є запровадження з 5 січня 2018 року Положення про ведення касових операцій у національній валюті України, та № 148 від 29 грудня 2017 р. Слід зазначити, що за даними НБУ обсяги готівки в розрахунках поза банками у 2015 році становили 282,8 млрд. грн., що є найвищим показником за всю історію функціонування нашої держави. Це викликає необхідність посилення контролю НБУ за обігом готівки з одного боку та створення сприятливих умов максимального переводу економіки України на безготівкові розрахунки. Підприємство, в умовах фінансової кризи, повинно бути забезпечене коштами для функціонування та здійснення господарської діяльності, тому на керівництво покладена функція управління грошовими коштами. На стан економіки, зокрема підприємств торгівлі і галузі в цілому, впливають як об'єктивні, так і суб'єктивні фактори. Об'єктивні фактори пов'язані із загальноекономічною світовою кризою, яка розпочалася у банківському секторі і призвела до зростання вартості кредитних ресурсів, зменшення швидкості грошового обігу та девальвації гривні. Суб'єктивні фактори обумовлені неефективною інформаційною системою управління грошовими потоками, яка не дає можливості оперативно надавати керівництву необхідну інформацію про їх стан, виявляти відхилення від нормативних або планових показників у грошовому обігу підприємства, приймати обґрунтовані управлінські рішення. Неефективне управління грошовими коштами різко підвищує ризик неплатоспроможності підприємства та ймовірність банкрутства. Готівкові кошти є об'єктом підвищеної уваги контролюючих органів, а тому від належної організації обліку цих високоліквідних активів залежить успішне господарювання суб'єктів бізнесу. Поетапний аналіз грошових потоків дає інформацію для оцінювання діяльності підприємства в

минулому і теперішньому часі, а також стає підґрунтям для прогнозування та планування грошових потоків.

Особливе значення для забезпечення ефективності заходів щодо стабілізації грошового обігу має зниження рівня доларизації та частки готівки у структурі грошової маси, тому що валютна та готівкова складові грошової маси є найбільш ліквідною її частиною. А тому можуть швидко змінювати швидкість свого обігу, що веде до розбалансування грошового обігу в цілому. Тому стабілізація грошового обігу суттєво полегшиться за рахунок підвищення його керованості, що лежить в площині де доларизації і зростання безготівкових платежів й вдосконалення регулювання платіжних систем. Впровадження режиму інфляційного таргетування на поточному етапі розвитку України неможливе без контролю за курсовою динамікою, а стимулювання реального сектору економіки потребує зниження процентних ставок за постійного контролю за обсягами грошової маси. Стабільність грошового обігу є умовою та результатом стабільності та розвитку як фінансової системи, так і реального сектора економіки. Тому стабілізації грошового обігу на поточному етапі неможлива без:

- 1) відновлення позитивних темпів розвитку реального сектору економіки;
- 2) збалансованості платіжного балансу;
- 3) узгоджених дій державних органів регулювання у сфері нагляду і контролю за станом фінансової системи.

Заходи щодо стабілізації грошового обігу мають застосовуватися за такими ключовими напрямками:

- стабілізація вартості національної грошової одиниці шляхом узгодженого застосуванням антиінфляційних заходів і регулювання валютного ринку, здійснення процентної політики;
- оптимізація структури і обсягів готівкового обігу;
- вдосконалення форм та методів регулювання НБУ грошового безготівкового обороту в частині функціонування платіжних систем та формування єдиного інституту такого регулювання;

- підтримка збалансованості грошового ринку та структури грошової маси (грошових агрегатів), за термінами і рівнем ліквідності активів для забезпечення відповідності обсягів і структури грошової пропозиції реальним потребам економічних суб'єктів;
- підвищення інформаційної прозорості проведення монетарної політики НБУ; популяризація безготівкових платежів;
- використання пруденційного підходу в монетарній політиці, що орієнтований на упередження нагромадження системних ризиків;
- розвиток форм і методів регулювання платіжних інновацій; контроль за поширенням в обігу електронних грошей.

Ключовою проблемою розробки підходів до стабілізації грошового обігу як складової концепції монетарної політики є правильний вибір стратегічних і середньострокових цілей, а також проміжних орієнтирів. Стабілізація грошового обігу має виходити з першочерговості завдання відновлення довіри до національної грошової одиниці як основи підвищення ефективності дій НБУ. Тому, якщо стратегічною метою грошово-кредитної політики НБУ на 2015 р. взято забезпечення стабільності грошової одиниці України за декларування переходу до режиму інфляційного таргетування, то стабілізація грошового обігу орієнтована на забезпечення ефективного виконання гривнею своїх функцій і підтримання її купівельну спроможність. На жаль, нині зберігається невідповідність характеру та набору інструментів чинної монетарної політики поточній кризовій ситуації та режиму гнучкого валютного курсу. Так, в умовах кризи за першочергової необхідності вирішення завдання забезпечення доступу банків до ліквідності (*standing facilities*) НБУ зосередив свої зусилля на отриманні рефінансування або розміщення коштів на депозитних сертифікатах НБУ через надкороткострокові операції (*overnight*) для банків, відібраних за певними критеріями. Протягом 2014 – початку 2015 року в умовах гнучкого курсу та зависоких процентних ставок це призводило, з одного боку, до зростання спекулятивних валютних операцій і розвитку девальваційно-інфляційної спіралі, а з іншого - до формування циклу структурного профіциту

ліквідності. Результатом стала неефективність впливу процентних ставок на інфляцію і економічний розвиток (Т. Унковська називає її пасткою аккомодативної монетарної політики - якщо ставки низькі, банки активно використовують операції рефінансування для операцій на валютному ринку, то обсяги операції рефінансування овернайт є надмірними і посилюють девальваційний тиск, що загрожує розгортанням девальваційно-інфляційної спіралі; - якщо ставки високі, то це призупиняє непродуктивне рефінансування, але сприяє розкручуванню спіралі профіциту ліквідності, підвищує вартість її стерилізації і збільшує непродуктивну емісію за каналом виплати процентних доходів .

Внаслідок загострилася проблема фрагментації міжбанківського ринку і була зруйнована мотивація банків до кредитування реального сектору. У цілому регулятивні заходи НБУ щодо стабілізації грошового обігу у період 2014 -2015 рр. мали дещо безсистемний характер і не забезпечували повноцінного виконання грошима усіх їх функцій, а тому були недостатньо ефективними. Якщо функції засобу обігу і платежу гривня відносно ефективно виконувала, то функції міри вартості і засіб нагромадження – практично ні. Підтримка банківської системи шляхом рефінансування і перехід до ринкових засад курсоутворення були вимушеним кроком, а тому не достатньою мірою підготовленим. До того ж стабілізація грошового обігу за гнучкого режиму курсоутворення потребує системних заходів щодо адаптації механізму ціноутворення до курсових змін, запобігання накопиченню спекулятивних тенденцій на грошовому ринку. По суті в Україні склалася ситуація, коли вирішити нагромаджені проблеми можливо лише на основі запровадження нової моделі монетарної політики. Це передбачає розробку довгострокової концепції регулювання грошового обігу з чітким визначенням монетарного режиму, цільовим орієнтиром вартості гривні, оновленими підходами до валютного і банківського регулювання. Перешкодами на шляху стабілізації грошового обігу в Україні є обмеження, а саме:

- відсутність довіри до політики органів державної влади, що накладає суттєві обмеження на дії НБУ по підтримці вартості гривні,
- структурна криза, коли з виробничих ланцюжків виключені низка експортних виробництв Донецького регіону,
- міграційні процеси робочої сили, зниження платоспроможного внутрішнього попиту, валютна та банківська кризи, структурні деформації ринкових механізмів у грошово-кредитній системі;
- обмеження в роботі каналів монетарного трансмісійного механізму, що вимагає вкрай виваженого і обережного застосування досвіду зарубіжних країн, що подолали стагфляцію (насамперед, східноєвропейські), і рекомендацій МВФ щодо подолання інфляції шляхом стиснення грошової маси в обігу;
- соціальна криза в умовах безпрецедентного зростання вартості життя за падіння доходів населення і відсутності позитивних реформ та військових дій.

Враховуючи необхідність поступового подолання вищенаведених обмежень стабілізація грошового обігу має відбуватися щонайменше у два етапи.

1 етап – забезпечення керованості грошового обігу, у першу чергу, за рахунок припинення кризових процесів: гальмування інфляції й девальвації, формування механізмів реалізації монетарної політики на ринкових засадах, адаптаційної структурної перебудови економіки та підготовки передумов до модернізації економіки; основні операційні цілі цього етапу – це відновлення однозначних темпів інфляції та девальвації, зниження доларизації, розвиток безготівкового обігу, та у підсумку – відновлення позитивних темпів економічної динаміки.

2 етап – перехід до стабілізації грошового обігу в контексті повноцінного функціонування режиму інфляційного таргетування / гнучкого курсоутворення з метою стимулювання позитивних темпів економічного зростання. Операційні цілі цього етапу – підтримка встановленого НБУ середньострокового таргету інфляції, шляхом використання короткострокових процентних ставок і темпів приросту грошової пропозиції.

Стабільність грошового обігу є умовою та результатом стабільності та розвитку як фінансової системи, так і реального сектора економіки. Тому стабілізації грошового обігу на поточному етапі неможлива без:

- 1) відновлення позитивних темпів розвитку реального сектору економіки;
- 2) збалансованості платіжного балансу;
- 3) узгоджених дій державних органів регулювання у сфері нагляду і контролю за станом фінансової системи.

Перші дві умови виходять за коло функцій НБУ і перелік завдань нашого дослідження, проте

підвищення рівня координації дій органів державного регулювання знаходиться у сфері Відповідальності НБУ. Адже грошовий обіг зачіпає усі сегменти фінансового і реального сектора, тому без узгодженості дій зазначених регуляторів, а також органів державного регулювання, що впливають на стан реального сектору економіки (насамперед, міністерства економіки та міністерства фінансів) його стабілізація вкрай утруднена, і може бути досягнута лише часткова і /або тимчасово. Нині в Україні діє секторна модель регулювання та нагляду за фінансовим сектором економіки. За банківським сектором здійснює нагляд НБУ, за небанківськими установами – Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг, ринок цінних паперів – Національна комісія з цінних паперів і фондового ринку. Незалежність НБУ є беззаперечною умовою, проте не достатньою. Має бути певні норми, що захищають НБУ від обмеження свободи його дій. Водночас при проведенні хибної монетарної політики має бути група незалежних експертів, що оцінюватиме дії НБУ та пропонуватиме заходи щодо її покращання. Можемо виділити такі проблеми організації обліку грошових коштів: повнота та своєчасність відображення операцій з грошовими коштами у системі обліку; організація контролю за процесом збереження та використання грошових коштів; правильність їх відображення у фінансовій звітності; організаційно-технічне забезпечення ведення обліку грошових коштів. Основними завданнями стабілізації грошового обігу є:

- підтримка стабільної вартості грошової одиниці та довіри до неї;
- забезпечення оптимальних обсягів і структури грошової пропозиції, - регулювання діяльності платіжних систем,
- попередження нагромадження системних ризиків в банківській системі;
- захист інтересів учасників платіжно-розрахункових систем, вкладників банків та інших суб'єктів грошового обігу від ризиків, що виникають внаслідок тінізації грошового обігу;
- стимулювання розвитку і поширення в обігу інструментів страхування ризиків використання новітніх платіжних інструментів;
- забезпечення функціонування міжбанківського ресурсного ринку на конкурентних засадах, що сприятиме оптимізації розміщення грошових ресурсів;
- посилення контролю за діяльністю недержавних платіжних систем.
- вдосконалення структури готівкового обігу у напрямі зменшення частки готівки в обігу та зниження рівня доларизації;
- вдосконалення режиму курсоутворення і валютного регулювання з метою створення сприятливих умов для припливу іноземних інвестицій.

Ефективне виконання поставлених завдань у сучасних умовах переманеної фінансової кризи передбачає умовний поділ методів регулювання грошового обігу на дві групи: превентивні, що запобігатимуть появі кризових явищ та підвищуватимуть керованість грошового обігу, та протекційні, що захищатимуть грошову сферу від впливу шоків.

Правильність ведення обліку і контролю грошових коштів і розрахунків забезпечує ефективне функціонування підприємств. Основні проблеми, які виникають при обліку руху і наявності грошових коштів:

- 1) Недосконалість законодавчої бази;
- 2) Інформація про рух грошових потоків – невчасна і недостовірною;
- 3) Недосконала система контролю за рухом грошових коштів, відповідно-ухилення від оподаткування тіньових грошових коштів.

У наукових працях дослідників звітності грошових коштів переважно робиться акцент на процесі складання Балансу та Звіту про фінансові результати, які є основними формами фінансової звітності підприємства. Проте розгляд методики проведення аудиту Звіту про рух грошових коштів — це не менш важливе завдання, оскільки цей звіт не тільки детально розкриває зміст основних статей Балансу і Звіту про фінансові результати, а й містить дані Головної книги та окремих аналітичних рахунків бухгалтерського обліку. Ці дані потребують особливої уваги, оскільки їх необхідно правильно віднести до операційної, інвестиційної та фінансової діяльності, тому виникає ризик їх недостовірного відображення і невідповідності реальному стану справ на підприємстві.

Системний аналіз грошових потоків має ґрунтуватися на послідовному дослідженні грошових потоків, яке передбачає проведення аналізу: ліквідності балансу; показників оцінки ліквідності підприємства; Звіту про рух грошових коштів; показників ділової активності; групи аналітичних фінансових коефіцієнтів, які характеризують грошові потоки. Якщо правильно організувати контроль за збереження та використанням грошових коштів - це дозволить зменшити кількість використаної готівки суб'єктами господарювання, в свою чергу це дозволить обмежити рух тіньового капіталу, та ухилення від сплати податків до бюджету.

ВИСНОВКИ:

На основі проведеного аналізу грошового обігу можна зробити такі висновки: Грошовий оборот розглядається науковцями переважно як безперервний рух грошей у готівковій та безготівковій формах, а грошовий обіг – як рух грошей під час виконання ними функцій засобів обігу та платежу. Здійснивши аналіз понять «готівковий грошовий оборот» та «готівковий грошовий обіг», зроблено висновок, що вони в більшості випадків ототожнюються між собою, та розуміються науковцями з точки зору виконання готівковими грошима функцій засобів обігу та платежу. Засобом впливу Національного банку на величину готівкового грошового обігу є зниження суми розрахунків готівкою за участю фізичних осіб до 50 тис. грн та розвиток інформаційних технологій. Напрямом для розширення безготівкових розрахунків у сфері особистого споживання є розвиток розрахунків населення платіжними картками. Позитивна динаміка зростання безготівкових розрахунків із використанням платіжних карток як за обсягом, так і за кількістю свідчить про те, що такий електронний платіжний засіб, як платіжна картка, набуває все більшого поширення серед населення.

Отже, описані пропозиції сприяли б скороченню обсягу готівкового грошового обігу, його впорядкуванню, а також розвитку безготівкових розрахунків. Удосконалення організації грошового обігу в системі Національного банку залежить від побудови для роботи з готівкою сучасної матеріально-технічної бази. У зв'язку з цим надзвичайної актуальності набуває впровадження новітніх технологій в організацію роботи банківських установ з готівкою. Напрямами розвитку безготівкових розрахунків є здійснення дистанційного обслуговування рахунку клієнта за допомогою систем “клієнтбанк”, “клієнт-Інтернет-банк”, “телефонний банкінг”, “миттєва безконтактна оплата” та ін.

Запропоновані концептуальні підходи до стабілізації грошового обігу враховують розвиток механізмів грошового-кредитного ринку України, а тому орієнтовані на забезпечення повноцінного виконання гривнею своїх функцій, підвищення керованості грошового обігу. Їх практична реалізація дозволить

НБУ стабілізувати грошовий обіг і на цій основі ефективно проводити монетарну політику в Україні

Від достовірності та оперативності обліку залежить вся фінансова діяльність підприємства, тому вирішення проблем обліку грошових коштів є важливим і актуальним для всіх підприємств

Список використаної літератури:

1. Мищенко С.В. Проблемы устойчивости денежного обращения / С. В. Мищенко. – М.: Новое знание, 2014. – 399 с.
2. Гончар В. Попит на електронні гроші зростає/ В. Гончар [Електронний ресурс]. –Режим доступу: https://globalmoney.ua/ru/about/zmi/poput_na_elektronni_gamanci_zrostaе.html .
3. Городянська Л. Особливості організації обліку дебіторської заборгованості на підприємстві / Л. Городянська // Бухгалтерський облік і аудит. – 2007.
4. Гроші та кредит: навч. Посіб. /С.М. Колотуха, С.А. Власюк К.: Знання, 2012.-495 с.
5. Закон України «Про застосування реєстраторів розрахункових операцій в сфері торгівлі, громадського харчування та послуг» від 02.12.2010 № 2756-VI із змінами і доповненнями // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.zakon.rada.gov.ua.
6. Кащенко О. І. Облік і аналіз грошових коштів та розрахунків в системі управління підприємством: автореф. дис. На здобуття наук ступеня канд. Екон .наук: спец. 08.00.09 “Бухгалтерський облік, аналіз та аудит (за видами діяльності)” / О. І. Кащенко. – К., 2012
7. Кащенко О. І. Проблеми практики обліку, контролю та аналізу грошових розрахунків / О. І. Кащенко // Вісник Житомирського державного технологічного університету / Економічні науки. Житомир : ЖДТУ, 2009.
8. Мищенко С.В. Проблемы устойчивости денежного обращения / С. В. Мищенко. – М.: Новое знание, 2014.
9. Офіційний сайт Державної служби статистики України. Статистична інформація. [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>.
10. Пантелєєв В.П. Фінансова звітність : [навч. посіб.] За ред. д.е.н., проф. В.О.Шевчука. / В.П. Пантелєєв. – Київ, : Державна академія статистики, обліку та аудиту. – 2010.

11. Чайковський Я. Грошовий обіг в Україні /Чайковський Я.// Світ фінансів 2 (55)/ -2018-№255.
12. Фінансово-економічний словник / А.Г. Загородній, Г.Л. Вознюк. – 3-тє вид., доп. та перероб. – Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2011
13. Хомін П.Я. Особливості обліку розрахунків з постачальниками (підрядниками) по нових реєстрах журнальної форми / П.Я. Хомін // Бухгалтерський облік та аудит.– 2012. – № 116 ; 2013. – № 1.
14. Шик Л. М., Жердьова А. С. Проблеми управління грошовими потоками підприємства з метою забезпечення його платоспроможності [Текст] / Л. М. Шик, А. С. Жердьова // Вісник Запорізького національного університету. – 2014 – № 1.

ДОДАТОК А

Кореспонденція по дебету рахунка 30 "Готівка":

№пп	Дебет	Кредит	Зміст господарської операції
1	301	303	Передано гроші з операційної каси в касу підприємства
2	30	31	Передано гроші з банку в касу.
3	30	34	Одержано готівку в погашення одержаних векселів.
4	30	36	Одержано готівку від покупця в оплату раніше відвантаженої продукції (робіт, послуг).
5	30	37	Одержано гроші від винної особи, підзвітних осіб, працівників в погашення раніше виданої позики.
6	30	41	Зроблено внесок готівкою учасником споживчого товариства.
7	30	42	Отримано готівкою безповоротну фінансову допомогу.
8	30	46	Погашено заборгованість за внесками засновників до власного капіталу.
9	30	48	Отримано готівкою цільове фінансування з бюджету.
10	30	50	Надійшла в касу довгострокова позика
11	30	55	Оприбутковано фінансову допомогу на зворотній основі.
12	30	60	Оприбуткована в касу короткострокова позика банку.
13	30	66	Повернено оплату праці, надлишково видану працівникам.
14	30	68	Одержано гроші від наймачів квартир чи орендарів не житлових приміщень.
15	30	70	Надійшла в касу виручка від продажу товарів в роздрібній торгівлі.
16	30	71	Одержані штрафи, пені, неустойки за невиконання господарських договорів.
17	30	719	Оприбутковані лишки готівки, виявлені під час інвентаризації
18	30	73	Одержано готівкою дивіденди від інших підприємств.
19	30	74	Одержано доходи від реалізації необоротних активів.

Кореспонденція по кредиту рахунка 30 “Готівка”:

№ п/п	Дебет	Кредит	Зміст господарських операцій:
20	14	30	Придбано акції або облігації інших підприємств.
21	15	30	Оплачено готівкою витрати на монтаж або ремонт основних засобів.
22	31	30	Передано гроші з каси в банк.
23	33	30	Передано гроші інкасатору.
24	37	30	Видано готівкою безвідсоткову позику працівнику, видано в підзвіт, виплачено аліменти.
25	39	30	Проведено передплату за газети і журнали.
26	41	30	Повернуто власникам пайові частки.
27	45	30	Викуплено підприємством акції власної емісії.
28	48	30	Використано фонд цільового фінансування.
29	50	30	Погашено готівкою довгострокову позику банку.
30	51	30	Погашено заборгованість по раніше виданому векселю.
31	53	30	Погашено довгострокові зобов'язання з оренди.
32	55	30	Погашено готівкою інші довгострокові зобов'язання.
33	60	30	Погашено короткострокову позику банку.
34	63	30	Погашено заборгованість перед постачальниками і підрядниками.
35	65	30	Погашено заборгованість перед фондами соціального страхування та пенсійним фондом.
36	66	30	Виплачено заробітну плату працівникам підприємства
37	67	30	Виплачено дивіденди засновникам.
38	68	30	Погашено заборгованість перед іншими кредиторами.
39	947	30	Виявлена нестача готівки в касі під час інвентаризації

ДОДАТОК Б.

Типова кореспонденція рахунків з обліку грошових документів:

№ пор.	Зміст операції	Кореспонденція рахунків	
1.	Оприбутковано грошові документи, придбані підзвітною особою (марки, проїзні документи тощо)	Дебет 331	«Грошові документи в національній валюті»
		Кредит 372	«Розрахунки з підзвітними особами»
2.	Оприбутковано грошові документи, отримані від інших кредиторів	Дебет 331	«Грошові документи в національній валюті»
		Кредит 685	«Розрахунки з іншими кредиторами»
3.	Видано в підзвіт грошові документи	Дебет 372	«Розрахунки з підзвітними особами»
		Кредит 331	«Грошові документи в національній валюті»
4.	Списано грошові документи на адміністративні, збутові та інші потреби підприємства	Дебет 92	«Адміністративні витрати»
		Кредит 331	«Грошові документи в національній валюті»
		Дебет 93	«Витрати на збут»
		Кредит 331	«Грошові документи в національній валюті»
		Дебет 949	«Інші витрати операційної діяльності»
		Кредит 331	«Грошові документи в національній валюті»